

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 417/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED] zastúpenej spoločnosťou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti konaniu a postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cpr 17/2016 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. augusta 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) konaním a postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 16 Cpr 17/2016 (ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľka tiež navrhuje, aby jej ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 2 500 eur, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti (ale aj vlastnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu, pozn.) vyplýva, že okresnému súdu bola 7. novembra 2016 doručенá žaloba sťažovateľky, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru a priznania náhrady mzdy z dôvodu neplatného okamžitého skončenia pracovného pomeru.

3. Ústavný súd o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľky rozhodol nálezom č. k. IV. ÚS 204/2020 z 25. augusta 2020 (ďalej len „prvý nález“), ktorým vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov a rovnako zaviazal okresný súd zaplatiť sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 eur. Prvý nález ústavného súdu nadobudol právoplatnosť 10. septembra 2020.

4. Dňa 24. novembra 2020 podala sťažovateľka v poradí druhú ústavnú sťažnosť na prietahy v napadnutom konaní, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 30/2021 z 19. januára 2021 tak, že ju odmietol, a to v časti pre jej neprípustnosť a v časti ako zjavne neopodstatnenú.

Následne podala sťažovateľka 26. apríla 2021 tretiu ústavnú sťažnosť, ktorou namietala prietahy v napadnutom konaní a porušenie svojich práv postupom okresného súdu. Ústavný súd rozhodol nálezom č. k. III. ÚS 429/2021 z 21. decembra 2021 (ďalej len „druhý nález“) tak, že ústavnej sťažnosti nevyhovel. Druhý nález nadobudol právoplatnosť 12. januára 2022.

5. Okresný súd rozhodol vo veci žaloby sťažovateľky rozsudkom 5. augusta 2021. Po opakovaných žiadosťiach zákonnej sudkyne o predĺženie lehoty na písomné vyhotovenie rozsudku bolo meritórne rozhodnutie 10. novembra 2021 odoslané právnym zástupcom strán sporu. Rozsudok okresného súdu napadla sťažovateľka odvolaním. Dňa 3. mája 2022 boli spis a odvolanie predložené Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“), kde je vec sťažovateľky vedená pod sp. zn. 14 Copr 3/2022.

II.

Argumentácia sťažovateľky

6. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že po právoplatnosti prvého nálezu ústavného súdu naďalej dochádza k zbytočným prietahom zapríčineným okresným súdom. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom z 5. augusta 2021, ale napadnuté konanie z dôvodu podaného odvolania nie je právoplatne ukončené. Dĺžka konania o podanej žalobe predstavuje v čase podania ústavnej sťažnosti 5 rokov a 9 mesiacov, čo je podľa sťažovateľky v rozpore s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Okresný súd postúpil odvolanie krajskému súdu až po 1 roku a 8 mesiacoch od právoplatnosti prvého nálezu a 8 mesiacov od vydania svojho rozsudku, čo považuje sťažovateľka za zbytočný prietah v napadnutom konaní.

7. Pokiaľ ide o kritéria posudzované ústavným súdom pri namietanom porušení sťažovateľkou označených práv, sťažovateľka uviedla, že jej právna vec sa nevyznačuje skutkovou alebo právnou zložitou. Sťažovateľka ako žalobkyňa nijako neprispela k predlžovaniu konania napriek tomu, že bola v konaní aktívna. Pokiaľ ide o kritérium postupu okresného súdu, sťažovateľka, poukazujúc na judikatúru ústavného súdu, uviedla, že v dôsledku nečinnosti okresného súdu došlo k porušeniu ňou označených práv.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Predmetom preskúmania v konaní o ústavnej sťažnosti je opakované tvrdenie sťažovateľky o porušení jej označených práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Vychádzajúc z petitu tejto v poradí štvrtej ústavnej sťažnosti sťažovateľky, ktorým je ústavný súd viazaný, sťažovateľka namieta postup okresného súdu v napadnutom konaní v podstate od začatia konania až do doby predloženia odvolania krajskému súdu (3. mája 2022, pozn.).

10. Podľa § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania je neprípustný, ak sa týka veci, o ktorej ústavný súd už rozhodol, okrem prípadov, v ktorých sa rozhodovalo len o podmienkach konania, ak v ďalšom návrhu už podmienky konania boli splnené.

Prekážka už rozhodnutej veci (*res iudicata*) bráni tomu, aby sa ústavný súd opakovane zaoberal a rozhodoval o totožných návrhoch doručených ústavnému súdu. Totožnosť veci je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania.

11. Keďže ústavný súd už rozhodol o predchádzajúcich sťažnostiach sťažovateľky vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa ústavy a listiny a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa dohovoru v napadnutom konaní okresného súdu, je táto ústavná sťažnosť v časti, ktorá sa týka obdobia posudzovaného v prvom a druhom náleze, teda od začatia konania do právoplatnosti druhého nálezu (12. januára 2022, pozn.), neprípustná.

Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti napadnutého postupu okresného súdu odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. d) v spojení s § 55 písm. a) zákona o ústavnom súde ako neprípustnú.

12. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojich práv postupom okresného súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti druhého nálezu, je daný dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavnej neopodstatnenej.

13. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. II. ÚS 26/95). Pri výklade tohto základného práva si ústavný súd zároveň osvojil judikatúru EŠLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a ich

namietané porušenie možno preskúmať spoločne (IV. ÚS 90/2010, I. ÚS 190/2019, II. ÚS 27/2020).

14. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je požiadavka smerovania sťažnosti proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza z princípu, podľa ktorého ústavná sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok slúžiaci na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní základných práv ďalej nepokračovalo (napr. III. ÚS 355/2012, I. ÚS 390/2019, II. ÚS 291/2020).

15. Ochrana základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (a právu na prerokovanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) sa v konaní pred ústavným súdom poskytuje len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany k porušeniu označených práv označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (IV. ÚS 632/2018, II. ÚS 176/2019). Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená, už nedochádzalo k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú, pretože konanie o takej ústavnej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov (napr. IV. ÚS 223/2010, III. ÚS 462/2017, IV. ÚS 149/2018, II. ÚS 464/2018). Tento právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (Obluk proti Slovenskej republike, rozsudok z 20. 6. 2006, č. 69484/01, body 62 a 63; Mazurek proti Slovenskej republike, rozsudok z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

16. V posudzovanom prípade zo samotnej argumentácie sťažovateľky a obsahu ústavnej sťažnosti je zrejmé, že okresný súd v napadnutom konaní rozhodol vo veci sťažovateľky rozsudkom z 5. augusta 2021 a že spis a odvolanie podané sťažovateľkou boli krajskému súdu predložené 3. mája 2022, teda viac ako 3 mesiace pred podaním tejto ústavnej sťažnosti sťažovateľky. V čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu bolo napadnuté konanie na okresnom súde už skončené a okresný súd si splnil aj povinnosti súvisiace s predložením spisu a odvolania krajskému súdu. Teda v čase, keď bola ústavná sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prieťahom, ako to tvrdí sťažovateľka, v konaní pred okresným súdom nedochádzalo (a to aj napriek tomu, že vo veci nebolo ešte rozhodnuté právoplatne).

17. Na základe uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti, ktorá sa týka obdobia posudzovaného po právoplatnosti druhého nálezu, podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. *V súvislosti s právnym zastúpením sťažovateľky ústavný súd ešte podotýka, že na účely konania pred ústavným súdom ju nepovažoval za kvalifikovane právne zastúpenú advokátom, aj keď predložila „dohodu o plnomocenstve“. Toto plnomocenstvo udelené 20. marca 2020 bolo priložené k predchádzajúcim ústavným sťažnostiam, o ktorých ústavný súd rozhodol prvým nálezom*

a druhým nálezom. Ústavný súd už v minulosti judikoval, že v zmysle § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde sa ku každému návrhu na začatie konania musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie sťažovateľa advokátom. Predloženie splnomocnenia súvisiace s vecou, o ktorej už ústavný súd konal a rozhodol, nespĺňa požiadavky naň kladené citovaným ustanovením a nie je spôsobilým založiť účinky začatia konania pred ústavným súdom (napr. I. ÚS 50/02, III. ÚS 129/2017, II. ÚS 294/2019, II. ÚS 351/2019).

19. Nad rámec uvedeného ústavný súd pripomína, že v iných veciach iných sťažovateľov zastúpených totožným právnym zástupcom už uviedol, že zmyslom ústavnoprávnej ochrany v obdobných prípadoch, v ktorých už bolo deklarované porušenie referenčných noriem vo vzťahu k včasnosti ochrany jednotlivca a bol nariadený príkaz konať, v zásade nie je produkovať ďalšie nálezy. Nové konanie pred ústavným súdom podľa referenčných noriem musí zohľadňovať už poskytnutú ochranu skorším nálezom a koncentrovať posúdenie intenzity zásahu do práv sťažovateľa na obdobie po takomto náleze (III. ÚS 54/2022, II. ÚS 191/2022).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. septembra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu